Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Factsheet Brummen-Zutphen-Voorst

Ruimte voor de Rivier 2.0

Door klimaatverandering krijgen we steeds vaker te maken met extreem weer, zoals heftige regenbuien. Rivieren moeten dan in korte tijd veel water afvoeren. De kans op overstromingen neemt toe. Ook dan willen we droge voeten houden. Zeker omdat de ruimtedruk in Nederland groot is. Daarom heeft de rivier op sommige plekken meer ruimte nodig. Waar straks te weinig ruimte is, reserveren we nu ruimte voor de rivier.

Wat gebeurt er?

Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 heeft onderzocht waar in de toekomst knelpunten in het rivierengebied ontstaan. Ook zijn er gesprekken gevoerd met onder andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan heeft het programma in september 2026 een voorstel uitgebracht aan het kabinet. Daarin staat op welke locaties ruimte gereserveerd kan worden om aan de rivier te geven. Begin december 2026 neemt het kabinet een besluit op basis van het voorstel. Tot die tijd is er nog niets besloten.

Het besluit gaat over het laten vervallen of behouden van reserveringen en het aanwijzen van globale locaties om nieuwe ruimte te reserveren. Dit betekent dat voor de aan te passen bestaande reserveringen en de globale locaties de precieze grenzen van de reserveringsgebieden nog niet vaststaan. Ook nemen we nu nog geen maatregelen. We houden nu alleen de ruimte beschikbaar om in de toekomst maatregelen te kunnen nemen. Vanaf 2027 stellen we het precieze gebied van een reservering vast in afstemming met de omgeving. Tegelijkertijd zoeken we naar kansen voor bijvoorbeeld natuurherstel, de scheepvaart of recreatie. Medeoverheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, hebben inspraak in dit proces. Ook inwoners kunnen op dit besluit reageren.

Wat betekent dit voor gemeenten en inwoners?

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten. Als een eenmaal gebied gereserveerd wordt, gelden er extra regels. Kleinschalige of tijdelijke ontwikkelingen zijn vaak nog toegestaan, maar grootschalige projecten zijn niet zomaar meer mogelijk. Denk aan een nieuwe woonwijk, de bouw van een appartementencomplex of een grote bedrijfsuitbreiding. De komende tijd werken we uit wat dit concreet betekent. Ook bepalen we of en op welke manier er compensatie komt voor mensen die hierdoor geraakt worden.

Een reservering van ruimte voor de rivier kan lokaal impact hebben. Bijvoorbeeld op gemeenten, inwoners en ondernemers die de ruimte nu gebruiken. Of die hier plannen hebben voor in de toekomst. We begrijpen dat deze gebruikers zich zorgen kunnen maken over een reservering van het gebied. En dat zij zo snel mogelijk duidelijkheid willen. We werken aan de antwoorden op deze vragen.

Wat staat er in dit document?

In dit document lees je specifieke informatie uit het voorstel over de reservering in Brummen-Zutphen-Voorst. We leggen uit waarom het voorstel is juist deze locatie te reserveren, wat het knelpunt in de rivier is en welke maatregelen in de toekomst passend kunnen zijn.

Hoe nu verder?

De besluiten vanuit het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 maken deel uit van het Ontwerp Nationaal Waterprogramma 2028-2033 (NWP). Daarin staat al het beleid over de Nederlandse rivieren. Het NWP wordt eind december 2026 gepubliceerd. Vanaf dat moment kan iedereen hier een half jaar lang op reageren. Op het Platform Participatie lees je hoe dat werkt. Het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 communiceert zelf ook over dit proces. Alle reacties worden door het Rijk beoordeeld en verwerkt in een openbare reactienota.

Meer informatie

Op onze website vind je meer informatie. Je kunt je hier ook abonneren op onze nieuwsbrief of aanmelden voor de webinars waarin we geïnteresseerden elk kwartaal bijpraten.

Figuur 1 Globale locatie Brummen-Zutphen-Voorst.

Brummen-Zutphen-Voorst

In Brummen-Zutphen-Voorst is nog geen gebied gereserveerd voor de rivier. Het voorstel is om hier voor de toekomst wel ruimte te reserveren. Zie de kaart voor de globale locatie die daarvoor is aangewezen. Het gaat om ongeveer 600-700 hectare grond.

Waarom is hier ruimte nodig?

Door klimaatverandering neemt de hoeveelheid water toe en stijgen de waterstanden. Daarom moeten we iets doen om het risico op overstromingen te beperken. Er zijn twee opties: de dijken verder verhogen, of de rivier meer ruimte geven zodat de waterstanden verlagen.

De dijken bij Zutphen kunnen niet veel verder verhoogd worden. Dijkverhoging bij Zutphen is lastig. Zutphen ligt direct aan de oostkant van de IJssel. De stad wordt beschermd door een kademuur, een wand langs het water die het land van het water scheidt. Deze kan niet veel meer verhoogd worden, zonder dat het zicht van de stad op de rivier verloren gaat. Dat zou ten koste gaan van de relatie tussen stad en rivier. Ook technisch is een verhoging van de kademuur moeilijk.

Figuur 2 Versmalling in de rivier bij Brummen-Zutphen-Voorst. De cirkels geven de smalste delen aan.

Daarom willen we andere opties hebben om overstromingen bij hoge waterstanden te voorkomen. Door meer ruimte te geven aan de IJssel verlagen de waterstanden.

Om de versmalling in de IJssel op lange termijn te kunnen oplossen, moet er nu ruimte gereserveerd worden. Als we de versmalling in de toekomst willen oplossen, moeten we zorgen dat de rivier meer ruimte krijgt om water af te voeren. Dat kan door een deel van het water af te voeren via een omleiding, ook wel 'bypass' genoemd. Dit is een extra geul waar water doorheen kan stromen als het water in de rivier hoog staat.

Voor deze bypass, is geen ruimte meer buitendijks, het uiterwaardengebied. Daarom moet de omleiding binnendijks lopen, landinwaarts van de dijk. Met deze omleiding kunnen we het water in de IJssel langs Zutphen laten zakken. Om de aanleg van een bypass in de toekomst mogelijk te maken, moeten we deze ruimte nu reserveren. Bovendien voorkomen we daarmee dat de versmalling kan uitgroeien tot een knelpunt.

Figuur 3 Dijkverhoging in Zutphen is lastig.

Waarom hebben jullie gekozen voor deze locatie? En niet verderop langs de rivier of aan de overkant?

Om de versmalling op te lossen, is ruimte nodig op de locatie zelf. Binnendijkse ruimte onder of boven de versmalling lost het probleem niet op. Bovendien ligt de kern van Zutphen aan de overkant tegen de IJssel aan. Hierdoor is een oplossing aan de overkant ook niet mogelijk.

Huidig gebruik en ontwikkelingen in het gebied

Bij het reserveren van locaties kijkt het programma altijd naar het huidige gebruik en ontwikkelingen op deze locaties. Zo voorkomen we zoveel mogelijk dat plannen elkaar in de weg zitten.

In Zutphen en Brummen zijn woningbouwplannen in de omgeving van de globale locatie. Er is landbouw en er zijn (bedrijfs)woningen en bedrijfspanden in het gebied.

Vanaf 2027 zal het programma in goed overleg met gemeenten de precieze grenzen van de reservering bepalen.

Deze factsheet is een uitgave van:
Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Vragen over reserveringsgebieden?
Neem contact met ons op via
info@ruimtevoorderivier.nl.